

**RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.**

**A R R E S T**

**nr. 59.846 van 4 juni 1996  
in de zaak A. 64.657/VII-13.312.**

In zake : de n.v. DE BRUYN,  
die woonplaats kiest bij  
Advocaten J. PUTZEYS, St. GEHLEN, X. LEURQUIN  
en P. LUYPAERS,  
kantoor houdende te BRUSSEL,  
Sint-Bernardusstraat 98

tegen :

het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de  
Vlaamse regering,  
dat woonplaats kiest bij  
Advocaat I. LAUREYS,  
kantoor houdende te BUGGENHOUT,  
Vidtstraat 62.

tussenkomen de partij :

de gemeente SCHOTEN,  
die woonplaats kiest bij  
Advocaat J. PEETERS,  
kantoor houdende te SCHOTEN,  
Churchilllaan 32.

-----  
**D E R A A D V A N S T A T E, VIIe K A M E R,**

Gezien het verzoekschrift dat Advocaat  
P. LUYPAERS op 26 juli 1995 namens de n.v. DE BRUYN  
heeft ingediend om

1° de schorsing van de tenuitvoerlegging te  
vragen van het besluit van de minister vice-president  
van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Leef-  
milieu en Huisvesting van 31 mei 1995 waarbij

a) het beroep van de verzoekende partij  
tegen het besluit van de bestendige deputatie van de  
provincieraad van Antwerpen van 1 april 1993 houdende  
het verlenen tot 6 oktober 1994 (i.p.v. 6 oktober 1998  
zoals aangevraagd) van de milieuvergunning tot het in  
bedrijf houden en veranderen van een aan de Zaatstraat

te Schoten gelegen inrichting voor het behandelen van chromietzand, ongegrond wordt verklaard,

b) het beroep van het college van burgemeester en schepenen van Schoten tegen hetzelfde besluit gegrond wordt verklaard,

c) het beroepen besluit wordt opgeheven, en

d) aan de verzoekende partij de vergunning wordt geweigerd om de bewuste inrichting in bedrijf te houden en te veranderen;

2° de verwerende partij een dwangsom van vijf miljoen frank te doen opleggen per handeling, beslissing of per dag waardoor of gedurende welke de exploitatie zou worden stopgezet, dit tot de dag van de uitspraak over het annulatieberoep;

Gelet op de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, inzonderheid op de artikelen 17 en 18;

Gezien de nota van de verwerende partij;

Gezien het verslag opgemaakt door Auditeur E. LANCKSWEERDT;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 1 december 1995 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 21 december 1995;

Gehoord het verslag van Kamervoorzitter J. VERMEIRE;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat P. LUYPAERS, die verschijnt voor de verzoekende partij,

van Advocaat A. RYCKASEYS die, loco Advocaat I. LAUREYS verschijnt voor de verwerende partij, en van Advocaat J. PEETERS, die verschijnt voor de tussenkomen de partij;

Gehoord het eensluidend advies van Auditeur E. LANCKSWEERDT;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de gemeente Schoten met een verzoekschrift van 6 oktober 1995 vraagt om in het administratief kort geding te mogen tussenkomen;

Overwegende dat de belangrijkste feitelijke gegevens van deze zaak kunnen worden samengevat als volgt :

1. De n.v. Ertsenmaalterij DE BRUYN is gespecialiseerd in de verwerking van industriële mineralen voor de keramische metaalverwerkende en aanverwante nijverheid.

Rond het bedrijf, dat reeds sinds 1898 te Schoten gevestigd is, worden vanaf 1950 geleidelijk aan heel wat woningen opgetrokken.

Volgens het gewestplan Antwerpen, vastgesteld bij koninklijk besluit van 3 oktober 1979, ligt het bedrijf in een zogeheten "gemengd woon- en industriegebied".

De laatste vergunning - voor de exploitatie van een inrichting voor het drogen, koelen en opzakken van chroomzand en het vervaardigen van vormzand - is afgegeven op 6 oktober 1983 en verstreken op 6 oktober 1993.

2. Op 24 november 1992 dient de n.v. DE BRUYN bij de bestendige deputatie van de provincieraad van Antwerpen een milieuvergunningsaanvraag in voor het hernieuwen van een vergunning voor een bestaande inrichting van klasse 1, en zulks voor een termijn van vijf jaar. Vergeleken met de bestaande vergunning wordt een beperkte uitbreiding gevraagd. De vergunningsaanvraag heeft tevens betrekking op de wijziging van een lozingsvergunning.

Blijkens de milieuvergunningsaanvraag betreft het voorwerp van de exploitatie een inrichting voor :

- "a. het behandelen (drogen, zeven, koelen, opzakken, ed.) van chromietzand;
- b. het vervaardigen van vormzand (zandomhulling) uitgaande van zand en harsen;
- c. op- en overslag en herverpakking (distributie) van minerale keramische silicaten (Ca-Silicaat, straalgrit, e.d.)".

3. Met een besluit van 1 april 1993 verleent de bestendige deputatie van de provincieraad van Antwerpen de gevraagde vergunning, met dien verstande dat wordt bepaald dat de vergunningstermijn eindigt op 6 oktober 1994, zijnde één jaar vanaf de einddatum van de eerder verleende vergunning van 6 oktober 1983. De vergunning wordt verleend voor een termijn van één jaar om het bedrijf in staat te stellen zich elders te vestigen.

4. Zowel de n.v. DE BRUYN als het college van burgemeester en schepenen van Schoten tekenen tegen deze beslissing beroep aan bij de Vlaamse minister bevoegd voor het leefmilieu. Kort samengevat kan het college er niet mee instemmen dat een vergunning wordt verleend, ook niet voor één jaar.

5. Op 25 oktober 1993 beslist de Vlaamse minister voor Leefmilieu en Huisvesting het beroep van de n.v. DE BRUYN ongegrond en dat van het college van burgemeester en schepenen gegrond te verklaren en de beslissing van de bestendige deputatie te bevestigen met dien verstande dat wordt gepreciseerd dat "de vergunning op deze locatie niet meer kan worden verlengd na 6 oktober 1994".

6. Laatstgenoemd besluit is vernietigd met 's Raads arrest nr. 50.366 van 24 november 1994.

7. De minister heeft dan, na nieuwe adviezen van de onderscheiden diensten en instanties, op 31 mei 1995 opnieuw uitspraak gedaan over de beroepen van de n.v. DE BRUYN en het college van burgemeester en schepenen, en het thans bestreden besluit genomen.

Overwegende dat krachtens artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State slechts tot schorsing van de tenuitvoerlegging kan worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging van de aangevochten akte of verordening kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden akte of verordening een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen;

Overwegende, wat de eerste voorwaarde betreft, dat in het derde onderdeel van het eerste middel onder meer de schending wordt aangevoerd van de wet van 29 juli 1991 op de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen en van artikel 52, 3°, van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM I),

"doordat de bestreden beslissing uitdrukkelijk erkent dat de inrichting van verzoekende partij aan alle emissiegrenswaarden voldoet en toch het ontvankelijk verklaard beroep van verzoekende partij gericht tegen de beslissing nr. 2/MLAV1/9200000700/KB/Lan van 1 april 1993 van de Bestendige Deputatie van de Provincieraad van Antwerpen houdende verlenen van de vergunning voor een termijn van één jaar, ongegrond verklaart, het ontvankelijk bevonden beroep van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Schoten gegrond verklaart, de beslissing van 01 april 1993 opheft en verzoekende partij de gevraagde milieuvergunning weigert, dit alles om de volgende redenen :

- 1) dat 'tijdens het openbaar onderzoek 31 schriftelijke bezwaarschriften werden ingediend door omwonenden en 1 collectief bezwaarschrift ondertekend door 174 personen; dat ook de laatste jaren nog een aantal PV's werden opgesteld; voornamelijk inzake stof- en geurhinder';
- 2) dat 'ofschoon de geleide emissies voldoen aan de emissiegrenswaarden, er nog niet-geleide emissies zijn, zoals de opslagplaats voor chroomzand in bulk (10.000 ton) in open lucht, open overstortpunten (terugvoerband en afzaksilo's voor chromietzand), en de transporten waarbij vrachtwagens de grondstoffen in bulk aanvoeren en deponeren, waardoor vooral bij droog en winderig weer stofhinder voor de omwonenden onvermijdelijk is;
- 3) dat in de woonwijk ook een fenolgeur in de omgeving waar te nemen is; dat uit literatuurgegevens (...) blijkt dat de geurdrempelwaarde voor fenol 0,11 ppm bedraagt; dat gelet op de lage geurdrempelwaarde en de gemeten fenolgehalte 1,47 mg/Nm<sup>3</sup> kan worden gesteld dat afhankelijk van klimatologische omstandigheden het bedrijf voor intrinsieke geurhinder zorgt in de wijk; dat fenol een giftige stof is die bijtend werkt op de ogen, de huid en de ademhalingsorganen, dat de MAC-waarde 5 ppm (19 mg/Nm<sup>3</sup>) bedraagt;
- 4) dat de lawaaihinder en stofhinder voor de omwonenden veroorzaakt door de zware vrachtwagens reëel is, op grond van een redenering aan de hand van 1.600 vrachtwagens per jaar gedurende 10 dagen per jaar aan gemiddeld 160 vrachtwagens per dag;
- 5) dat de aan de inrichting verbonden stof- en reukhinder, ofschoon aanzienlijk verminderd door de plaatsing van doeltreffende ontstoffsings- en filterinstallaties, toch nog overdreven is voor het aanpalende dichtbebouwde woongebied;
- 6) de bestreden beslissing de bezwaren en aanspraken van het college van burgemeester en schepenen van Schoten evalueert, gezien de meermaals vastge-

stelde ontoelaatbare intrinsieke hinder van het bedrijf van verzoekende partij;

- 7) de bestreden beslissing overweegt dat verzoekende partij ondertussen de noodzakelijke milieuvergunning heeft bekomen voor een herlocatie in het Antwerps havengebied;
- 8) dat 'gesteld kan worden dat de risico's voor de externe veiligheid, de hinder, de effecten op het leefmilieu, op de wateren, op de natuur en op de mens buiten de inrichting veroorzaakt door de gevraagde exploitatie, zelfs mits naleving van de op te leggen milieuvergunningsvoorwaarden, niet tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt';
- 9) dat er aanleiding toe bestaat het beroep ingediend door het college van burgemeester en schepenen van Schoten gegrond te verklaren

Terwijl

- 1) de bestreden beslissing niet op zeer algemene wijze, doch met concrete en precieze detaillering de door haar aangewende motieven uit de vermelde bezwaarschriften en PV's diende te vermelden; dat het louter en eenvoudig vermelden van het bestaan van bezwaarschriften en PV's op zich geen enkele motiverende waarde heeft; dat bovendien tot op heden geen enkele strafvervolgung jegens verzoekende partij werd ingesteld zodat het bestaan van klachten, opgenomen in processen-verbaal, evenmin enige motiverende waarde heeft, wel integendeel;
- 2) verwerende partij geen enkele meting van niet-geleide emissies op het vlak van stof voorlegt; Daarentegen benadrukt verzoekende partij andermaal dat dergelijke metingen precies in 1984 gedurende 156 dagen (zie stuk 4) werden verricht door het stadslaboratorium van Antwerpen (centrum tegen lucht- en waterverontreiniging, zie stuk 5) in opdracht van het gemeentebestuur SCHOTEN : in dit onderzoek werd gecontroleerd of het gebruik van chroomhoudend zand door de firma van verzoekende partij geen aanleiding geeft tot abnormale stofconcentraties in de omgevingslucht, alsook tot hinder door fenol;

In de periode december 1983 - april 1984 werden monsters genomen van het zwevend en het neervallend stof (derhalve zowel de geleide als de niet-geleide emissies; deze laatsten vormen slechts een onderdeel van hetgeen gecontroleerd werd); Wat het zwevend stof betreft werd vastgesteld dat de metingen overeenstemmen met de normale achtergrondconcentraties (§ 2.1. van dit onderzoek) en dat de activiteiten van de firma van verzoekende partij klaarblijkelijk geen invloed hebben op de chroomgehalten (§ 2.1., in fine van het onderzoek);

Wat het neervallend stof betreft werd geen abnormale chroomuitval van zwaardere stofdeeltjes vastgesteld (§ 2.2 van het onderzoek); Verzoekende partij zoekt vergeefs naar de metingen van verwerende partij waaruit het tegengestelde van het onderzoek van het stadslaboratorium zou blijken; in geen enkel opzicht heeft verwerende partij zowel de stofhinder als de mate van de vermeende stofhinder vastgesteld, aangetoond noch gemotiveerd in de bestreden beslissing.

Bij dit alles dient vervolgens rekening gehouden met het feit dat verzoekende partij inmiddels, om te vermijden dat stormweer de emissie van chromiet zou bevorderen, de transportband naar beneden heeft gehaald, die in 1984 in de periode van de metingen van het stadslaboratorium van Antwerpen bovenop het dak was bevestigd, en voor een groot gedeelte in het gebouw ondergebracht, evenals daartoe twee silo's heeft verplaatst (zie stukken 6, facturen van MANUTECH V.D.E. en VAN GASTEL, juli-augustus 1994); hierdoor kan hoegenaamd geen droog zand meer buiten het bedrijf wegvliegen.

Vervolgens dient tevens rekening gehouden met het feit dat hetgeen gemeten werd in 1984, samengesteld was uit de som van zowel de geleide als de niet-geleide emissies, terwijl verwerende partij het in de bestreden beslissing enkel heeft over de niet-geleide emissies, zodat het middel van verzoekende partij, derde onderdeel, 2), a fortiori ernstig is.

Uiteindelijk dient overwogen dat verzoekende partij in ieder geval op grond van alle metingen die tot het dossier behoren, aan alle vergunningsvoorwaarden manifest voldoet en Uw Raad in zijn arrest van 1988, zoals geciteerd in de feiten, reeds heeft overwogen dat 'de omstandigheid dat een risico, bovendien omschreven als louter toevallig' (zoals in casu de stormomstandigheden) 'niet volledig uitgesloten is en dat elk ongemak of iedere hinder, overigens omschreven als eventueel en licht, niet volkomen uitgesloten is, niet toelaat de verdere exploitatie van een reeds sinds tientallen jaren gevestigd bedrijf in het gedrang te brengen'; dat deze overweging a fortiori geldt wanneer verzoekende partij duidelijk aan alle vergunningsvoorwaarden voldoet, zoals afdoende uit de gemeten resultaten (trouwens opgenomen in de bestreden beslissing) blijkt;

dat het beoordelen van de mate van mogelijke hinder, gelegen onder de geldende grenswaarden, zoals duidelijk in casu het geval is, erop neerkomt de mate van de burgerrechtelijke

- 'burenhinder' te evalueren, hetgeen enerzijds kennelijk niet tot de bevoegdheid van Uw Raad behoort en anderzijds deze evaluatie in hoofde van een vergunningverlenende overheid geen deugdelijke motivering kan opleveren om een gevraagde vergunning te weigeren; dat immers de ratio legis van de geldende vergunningsnormen erin bestaat de grenzen van de 'normale burenhinder' te kwantificeren in normen, zodat éénieder die zich aan deze normen houdt, geen abnormale burenhinder kan veroorzaken, zeker niet in een gemengd woon- en industriegebied zoals in casu.
- 3) verwerende partij in geen enkel opzicht concreet aanvoert dat verzoekende partij daadwerkelijk overdreven zou hinderen op basis van de geponeerde intrinsieke geurhinder; dat integendeel en volgens de overweging zelf van verwerende partij, de gemeten fenolgehalte minder dan 10% bedraagt van de MAC-waarde zoals door verwerende partij zelf aangegeven; verzoekende partij vraagt zich terdege af of verwerende partij zich realiseert dat zij MAC-waarden (MAXIMALE ARBEITSPLATS CONCENTRATION) hanteert, d.w.z. waarden die gelden voor 'binnen de gebouwen' om een uitspraak te doen over emissies 'buiten de gebouwen'?
- Immers, de MAC-waarde voor fenol (art. 81 van het vernietigde VLAREM II) 'binnen' bedraagt 19 mg/m<sup>3</sup>, terwijl de MAC-waarde voor 'buiten' dient opgesplitst in functie van het debiet : bij minder dan 100 gr. per uur is er geen emissiegrenswaarde, bij meer dan 100 gr. per uur geldt als grens 20 gr/m<sup>3</sup>. Verzoekende partij heeft een debiet van 17 gram per uur!
- Verzoekende partij benadrukt bovendien dat zij minder dan 10% van de MAC-waarden haalt, terwijl deze waarden ('binnen') strenger zijn dan de normen die gelden voor buiten de gebouwen, zodat de motivering van de bestreden beslissing ook op dit vlak volkomen ondeugdelijk is;
- Verzoekende partij wenst in dit raam te benadrukken dat de emissiegrenswaarden van het vernietigde VLAREM II terzake onverkort gelden in het ontwerp van VLAREM II-bis, bijlage 4.4.2 van het besluit van de Vlaamse Regering houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, met name : 20 mg/m<sup>3</sup> bij een massastroom van 100 gr/uur of meer;
- dat de loutere academische bewoordingen van verwerende partij bovendien eveneens tegengesproken worden door de vaststellingen van het provinciaal bestuur voor hygiëne van de provincie Antwerpen dd 11 september 1984 (stuk 7), waaruit blijkt dat gelet op het feit dat de door het stadslaboratorium gemeten luchtverontreiniging

(stuk 5) en waarin besloten wordt dat de fenolconcentraties te laag zijn om gemeten te worden, het duidelijk is dat in die omstandigheden metingen op bloed en/of urine van omwonenden weinig betekenis zou hebben; verzoekende partij herinnert aan de resultaten van het onderzoek van het stadslaboratorium Antwerpen 1984 : wat de fenolgeur betreft werden 12 controles uitgevoerd in de omgeving van het bedrijf : de concentraties waren te laag om gemeten te worden en leveren, gelet op de lage reukgrens, geen gevaar op (enkel een lichte geurhinder) voor de omwonenden (§ 2.3. van het onderzoek); het onderzoek besluit dat gedurende de 5 maanden durende meetcampagne te schoten geen abnormale emissiewaarden werden vastgesteld voor chroom, dat tijdens de controles viermaal een lichte fenolgeur werd waargenomen, dat deze geur geen gevaar oplevert voor de volksgezondheid doch hinderlijk kan zijn voor de omwonenden :

Ook hier past het te overwegen dat verzoekende partij in ieder geval op grond van alle metingen die tot het dossier behoren, aan alle vergunningsvoorwaarden manifest voldoet en Uw Raad in zijn arrest van 1988, zoals geciteerd in de feiten, reeds heeft overwogen dat 'de omstandigheid dat een risico, bovendien omschreven als louter toevallig' (zoals in casu de stormomstandigheden) 'niet volledig uitgesloten is en dat elk ongemak of iedere hinder, overigens omschreven als eventueel en licht, niet volkomen uitgesloten is, niet toelaat de verdere exploitatie van een reeds sinds tientallen jaren gevestigd bedrijf in het gedrang te brengen'; dat deze overweging a fortiori geldt wanneer verzoekende partij duidelijk aan alle vergunningsvoorwaarden voldoet, zoals afdoende uit de gemeten resultaten (trouwens opgenomen in de bestreden beslissing) blijkt;

- 4) verzoekende partij op grond van de stukken in bundel 8 van haar dossier bewijst voor de jaren 1992, 1993, 1994 en een deel van 1995 nooit meer vochtig chromietzand te hebben aangevoerd dan maximaal 20.000 ton per jaar, met een gemiddelde dat lager ligt dan 20.000 ton, hetzij minder dan de helft van het vertrekpunt van de redenering van verwerende partij;  
dat derhalve verwerende partij niet afdoende motiveert waarom de beschreven hinder reëel zou zijn, minstens dwaalt in haar motivering;
- 5) verwerende partij zeer concreet en gedetailleerd diende te motiveren aan de hand van welke gegevens de stof- en reukhinder toch nog overdreven zou zijn voor het aanpalende woongebied;

dat verwerende partij bovendien in tegenspraak is met zichzelf door enerzijds te overwegen dat de door verzoekende partij geplaatste installaties 'doeltreffend' zijn en anderzijds te overwegen dat er toch nog overdreven hinder is; doeltreffend impliceert immers dat de getroffen maatregelen hun doel bereiken, namelijk de hinder, althans in ieder geval de 'overdreven of niet toelaatbare mate ervan' weg te nemen; dat verzoekende partij in dit verband een brief neerlegt aan N.V. CENTRAVEE, uitbater van een Coveediepvriscenrum naast de fabriek van verzoekende partij, dd 05 januari 1984, waaruit blijkt dat er geen sprake is van noemenswaardige hinder en zelfs van de onmiddellijke reactie van verzoekende partij bij de zeldzame gevallen van de minste geurhinder (stuk 9);

- 6) verwerende partij nergens ook maar enige vaststelling aanreikt van 'meermaals vastgestelde ontoelaatbare intrinsieke hinder'; verzoekende partij verwijst naar de hierboven afdoende aangevoerde metingen van het stadslaboratorium van Antwerpen 1984 en de meetresultaten die voorwerp uitmaken van de bestreden beslissing en waaruit blijkt dat verzoekende partij voldoet aan alle emissiegrenswaarden;

dat de stelling van verzoekende partij enkel wordt verstrekt door de metingen die verzoekende partij heeft door LOVAP (V.Z.W. LOVAP, Erkend Laboratorium, Kleinhoefstraat 4, 2440 Geel) terzake heeft laten uitvoeren in november 1993 (stuk 10) en herhaald in november 1994 (stuk 11), opgesplitst in emissiemetingen chromiet, Gritsilo en harsomhuld zand. De resultaten van deze metingen tonen aan dat verzoekende partij manifest emissiewaarden heeft die ruim beneden de emissiegrenzen van (het inmiddels vernietigde) VLAREM II gesitueerd zijn, zodat verwerende partij ten onrechte tot de in dit onderdeel betrokken overwegingen is overgegaan.

Deze resultaten tonen aan dat verzoekende partij door het plaatsen van doeltreffende ontstoffs- en filterinstallaties het niveau van hinderlijke emissies zodanig heeft beperkt, dat dit niveau merkkelijk lager ligt dan de normen van 'VLAREM II'.

Verzoekende partij benadrukt dat in ieder geval een loutere stijlformule aan de hand van een parafrasering van ondermeer art. 29, 1° VLAREM I, geenszins kan worden beschouwd als afdoende motivering.

- 7) verzoekende partij geenszins over enige milieuvergunning beschikt voor een herlocatie in het Antwerps havengebied, doch enkel over vergunningen voor de kaaïen 121/123 en 132/134, waarop een

herlocatie (en de hieraan verbonden concessie-overeenkomst) onmogelijk is geworden; voor andere kaaien in dit Antwerps havengebied beschikt verzoekende partij niet over enige milieuvergunning (zie tevens hierna in het raam van het moeilijk te herstellen ernstig nadeel) (stukken 12);

- 8) verwerende partij niet vermag op zeer algemene wijze, zonder enige precisering of detaillering, zonder enige concrete vaststelling en meting, op grond van louter algemene overwegingen, te stellen dat de risico's niet tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt.

Zodat de bestreden beslissing niet afdoende en aldus niet uitdrukkelijk is gemotiveerd";

Overwegende dat in de nota de verwerende partij hierop antwoordt wat volgt :

"- Bij het beoordelen van een vergunningsaanvraag beschikt het bestuur over een ruime appreciatiebevoegdheid. Het feit dat een inrichting aan alle wettelijke voorschriften voldoet, zoals bijvoorbeeld stedenbouwkundige en planologische voorschriften en de normen van het VLAREM II, betekent geenszins dat een vergunning niet kan worden geweigerd. De vergunningverlenende overheid heeft het recht en zelfs de plicht elke aanvraag te beoordelen rekening houdend met alle wettelijke voorschriften maar ook met alle feitelijke gegevens. Wat dat laatste betreft, voorzien het Milieuvergunningsdekreet en het VLAREM I trouwens in een uitgebreid gamma van onderzoeks-, inspraak- en consultatiemodaliteiten. (E. LANCKSWEERDT, o.c. p. 68)

In casu heeft verwerende partij verder gekeken dan alleen maar de konformiteit van de beoogde exploitatie met een aantal planologische en milieutechnische normen.

Zo neemt bijvoorbeeld de ontstentenis van effectieve strafvervolgning en veroordeling tegenover verzoekende partij niet weg dat gedurende de periode 1979-1994 negenentwintig klachten wegens milieu-inbreuken vanwege de omwonenden werden genoteerd (wegens stank-, stof-, geurhinder, ...) en vastgesteld.

Zo neemt bijvoorbeeld de aanwezigheid van een (overigens beide doeltreffende) gaswasinstallatie en stoffiltersysteem in de fabrieksschoorstenen niet weg dat er nog steeds 10.000 ton chroomzand in bulk wordt opgeslagen in openlucht, waardoor stofhinder bij droog en winderig weer per definitie onvermijdelijk wordt voor de omwonenden. Het gaat wel degelijk om

een vrij veel voorkomend weerstype en niet om een louter toevallig risico zoals zware storm.

In tegenstelling tot wat verzoekende partij beweert, kan ook geen tegenstrijdigheid in de motivering worden gevonden. De 'doeltreffende' installaties betreffen de geleide emissies, terwijl het hoofdzakelijk de niet-geleide emissies zijn die de aanleiding vormen van overdreven stofhinder.

- Reeds bij haar vroegere vergunningsaanvraag daterend uit het begin van de jaren tachtig koesterde verzoekende partij plannen voor een herlokalisatie. Haar vergunningsaanvraag van eind 1992 heeft zij bewust beperkt tot een periode van vijf jaar met het oog op de herlokalisatie, die uiteindelijk nogal duur bleek uit te vallen. Daar waar zij - zoals zij trouwens zelf stelt - eerst alles in het werk heeft gesteld om - met de nodige vergunningen - een geschikte plaats te vinden, stelt zij deze verplaatsing van haar inrichting thans - zij geeft dit bovendien toe - steeds maar uit om louter financiële redenen. Zij rekent zelf op een periode van niet korter dan vijf jaar en stelt de 'economische conjunctuur' verantwoordelijk voor deze termijn, alsof zij enig klaarder inzicht zou hebben in de evolutie daarvan op korte of middellange termijn.

In de bestreden beslissing zou onterecht zijn vermeld dat verzoekende partij beschikt over een milieuvergunning voor een herlokatie in het Antwerpse havengebied. Kritiek op een overtollig motief moet niet tot de vernietiging van een milieuvergunningsbesluit leiden.

- Rekening houdend met de normering én met de feitelijke gegevens is het duidelijk dat de risico's op overdreven hinder voor de omwonenden onaanvaardbaar hoog zijn en blijven, ondanks bepaalde (geslaagde) inspanningen door verzoekende partij.

Indien uit de ingewonnen adviezen blijkt dat de aan de inrichting verbonden hinder door het opleggen van voorwaarden niet kan worden verholpen, kan dit logischerwijze ook niet voor een beperkte termijn, zodat een vergunningverlenende overheid in die omstandigheden dan ook niet op goede gronden kan stellen dat met de milieuhygiënische impact van de inrichting op de omgeving rekening werd gehouden door de vergunning slechts te verlenen voor een beperkte termijn.

Anders geformuleerd : indien de hinder niet tot een aanvaardbaar niveau kan worden beperkt, zelfs niet met het opleggen van voorwaarden, moet de vergunning worden geweigerd, en kan ze zelfs niet voor een korte termijn worden verleend. (E. LANCKSWEERDT, o.c. p. 68) Zulks diende ook hier konsekwent te gebeuren, zonder achtnaam van bepaalde argumenten van billijkheid, waarnaar de Gewestelijke Milieuvergunningskommissie wel oor heeft gehad";

Overwegende dat de tussenkomende partij doet opmerken dat, in het kader van zijn ruime appreciatiebevoegdheid, de minister te dezen naast een onderzoek naar de conformiteit van de aanvraag met de voorschriften, ook een onderzoek deed naar de opportuniteit van de gevraagde vergunning, dat hij hierbij niet kon voorbijgaan aan de talrijke bezwaarschriften en de processen-verbaal wegens stof- en geurhinder en het feit dat tijdens de exploitatie fenoldampen vrijkomen naar rata van  $1,47 \text{ mg/Nm}^3$ , waar de geurdrempelwaarde  $0,43 \text{ mg/m}^3$  bedraagt, dat hij terecht ermee rekening hield dat een deel van het chroomzand in bulk wordt opgeslagen hetgeen bij droog en winderig weer stofhinder onvermijdelijk maakt, zelfs al worden de grenswaarden niet overschreden, dat de ligging van de inrichting in een gemengd woon- en industriegebied het noodzakelijk maakt rekening te houden met alle elementen waarvan de normen er slechts één zijn, dat het provinciaal bestuur voor hygiëne in 1984 weliswaar vaststelde dat de emissies geen gevaar opleveren voor de omwonenden maar tevens stelde dat er wel degelijk geurhinder bestaat, dat de opwerping dat in het verleden slechts maximaal 20.000 ton chromietzand werd aangevoerd geen afbreuk vermag te doen aan het feit dat een vergunning voor het verwerken van 40.000 ton wordt gevraagd en de minister bij zijn besluitvorming terecht van dit laatste cijfer is uitgegaan, dat er geen tegenstrijdigheid is in de overweging dat de installaties doeltreffend zijn maar dat er toch nog een overdreven hinder bestaat, nu deze installaties enkel zorgen voor de geleide en niet voor de niet-geleide emissies, dat de verzoekende partij wel degelijk van de bestendige deputatie een milieuvergunning had verkregen voor het overbrengen van haar inrichting naar de kaaien 132/134 en 121/123 in de Antwerpse haven maar de con-

cessie aldaar niet wenste te gebruiken omdat de door het havenbedrijf gevraagde prijs voor haar onaanvaardbaar was, zodat zij zelf verantwoordelijk is voor het niet-overbrengen van haar inrichting naar een andere locatie;

Overwegende dat, althans op het eerste gezicht, de onderstaande overwegingen bepalend zijn geweest bij het tot stand komen van de bestreden weigeringsbeslissing :

"Overwegende dat, ofschoon de geleide emissies voldoen aan de emissiegrenswaarden, er nog niet-geleide emissies zijn zoals de opslagplaats voor chroomzand in bulk (10.000 ton) in open lucht, open overstortpunten (terugvoerband en afzaksilo's voor chromietzand) en de transporten waarbij vrachtwagens de grondstoffen in bulk aanvoeren en deponeren, waardoor vooral bij droogen winderig weer stofhinder voor de omwonenden onvermijdelijk is; Overwegende dat behoudens de stofemissies in de woonwijk er ook een fenolgeur in de omgeving waar te nemen is; dat uit literatuurgegevens (Standardized Human Olfactory Thresholds, M. DEVOS) blijkt dat de geurdrempelwaarde voor fenol 0,11 ppm (0,43 mg/m<sup>3</sup>) bedraagt; dat gelet op de lage geurdrempelwaarde van fenol enerzijds en het gemeten fenolgehalte 1,47 mg/Nm<sup>3</sup> anderzijds kan worden gesteld dat afhankelijk van klimatologische omstandigheden het bedrijf voor intrinsieke geurhinder zorgt in de wijk, dat fenol een giftige stof is die bijtend werkt op de ogen, de huid en de ademhalingsorganen; dat de MAC-waarde 5 ppm (19 mg/m<sup>3</sup>) bedraagt";

Overwegende dat de eerste considerans zonder enige precisering of verwijzing naar een technisch rapport, een verslag van een deskundige of cijfermatige gegevens, poneert dat door de "nog niet-geleide emissies ... vooral bij droog en winderig weer stofhinder voor de omwonenden onvermijdelijk is"; dat een dusdanig geformuleerd motief niet vrij is van enige oppervlakkigheid en als al te faciel voorkomt, ermee rekening gehouden dat een in juli 1984 op verzoek van de gemeente Schoten door het laboratorium van de Stad Antwerpen opgesteld "ver-

slag over het onderzoek naar de luchtverontreiniging door de p.v.b.a. De Bruyn te Schoten" met betrekking tot het "zwevend stof" stelt dat "de activiteiten van de firma De Bruyn klaarblijkelijk geen invloed hebben op de chroomgehalten" en, met betrekking tot het "neervallend stof", dat "tijdens de periode januari t/m april 1984 het chroomgehalte ... gemiddeld 0,13 mg/m<sup>2</sup> bedroeg. Dit komt overeen met de uitval te Berchem, Lillo en Berendrecht waar tijdens deze periode respectievelijk 0,13, 0,14 en 0,14 mg Cr/m<sup>3</sup> vastgesteld werd. Er is bijgevolg geen abnormale chroomuitval vast te stellen van zwaardere stofdeeltjes"; dat in het besluit van het verslag onder meer staat te lezen dat "tijdens de 5 maanden durende meetcampagne te Schoten geen abnormale emissiewaarden werden vastgesteld voor chroom, welke veroorzaakt werden door het bedrijf De Bruyn"; dat dit verslag zowel de geleide als de niet-geleide emissies betrof, waaruit moet worden afgeleid dat de hinder door "zwevend stof" en "neervallend stof" afkomstig van niet geleide emissies uiteraard nog kleiner is; dat daarenboven ermee rekening moet worden gehouden dat de verzoekende partij sindsdien, d.w.z. na de metingen die aan de basis liggen van voormeld verslag, een oorspronkelijk in open lucht werkende transportband grotendeels binnen in het gebouw heeft ondergebracht;

Overwegende, wat de tweede considerans aangaat, dat het hierboven vermelde verslag van het Antwerpse stadslaboratorium omtrent de fenolgeur stelt :

"Tijdens de maanden september en oktober 1983 werd 12 maal een controle uitgevoerd in de omgeving van het bedrijf. Vier maal werd vlak bij het bedrijf een lichte tot zeer lichte fenolgeur waargenomen. De fenolconcentraties waren te laag om gemeten te worden met de beschikbare meetapparatuur : fenol heeft een zeer lage reukgrens zodat het reeds in extreem lage concentraties olfactorisch waargenomen wordt (0,05-0,6 ppm). Deze concentraties leveren gelet op de lage reukgrens geen gevaar op voor de omwonenden, welis-

waar kunnen ze aanleiding geven tot lichte stankhinder in de omgeving. Deze geur is afkomstig van de produktie van vormzand";

dat voorts het fenolgehalte ( $1,47 \text{ mg/Nm}^3$ ) minder dan 10% van de "MAC-waarde" ( $19 \text{ mg/m}^3$ ) blijkt te bedragen, terwijl deze MAC-waarde voor gesloten ruimten geldt en dus strenger is dan de open-luchtnormen; dat ten slotte met de verzoekende partij lijkt te kunnen worden aangenomen dat, gelet op het debiet van fenol van haar bedrijf, met name 17 gram per uur, zij niet eens valt onder de emissiegrenswaarden van het vroegere VLAREM II (artikel 81 van het besluit van de Vlaamse regering van 7 januari 1992 houdende vaststelling van het Vlaams reglement inzake milieuvoorwaarden voor hinderlijke inrichtingen), noch van het VLAREM IIbis (bijlage 4.4.2. van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne) nu er geen emissiegrenswaarden zijn bij een debiet van minder dan 100 gram per uur; dat ook dit motief niet als afdoende lijkt te kunnen worden beschouwd; dat dit onderdeel van het middel ernstig is;

Overwegende, wat de tweede voorwaarde betreft gesteld door artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, dat de verzoekende partij aanvoert dat, mocht zij haar bedrijf - zelfs tijdelijk - moeten sluiten, zij als exclusief vertegenwoordigster voor Europa van Lavino South Africa (PTY) ltd. voor wier rekening zij het chroomzand voorbereidt en vervolgens verdeelt in Europa, niet alleen ca. 75% van haar jaaromzet ziet teloorgaan maar tevens het gehele cliënteel zal verliezen zomede haar tot 1998 lopend exclusiviteitscontract met Lavino, waardoor later op de chroomzandmarkt voor haar geen plaats meer zal zijn en zij haar activiteiten zal moeten staken, met als onafwendbaar gevolg de afdanking van 14 werknemers en de

vereffening van de vennootschap; dat zij eraan toevoegt dat de overwogen uitwijking naar kaai nr. 54 van het Antwerpse havengebied geen doorgang kon vinden omdat de bestendige deputatie haar bij besluit van 27 augustus 1992 de desbetreffende milieuvergunning heeft geweigerd, dat het door de stad Antwerpen aangeboden alternatief, t.w. concessies aan de kaaien 132/134 en 121/123, niet haalbaar was wegens de te hoge vraagprijs, dat een herlocalisatie in het Luikse om logistieke en milieutechnische redenen evenmin mogelijk is gebleken, dat een nieuwe poging in het Antwerpse havengebied ook faliekant is afgelopen omdat de concessiehouder met wie om samenwerking was verzocht, heeft geweigerd het chromietzand op de betrokken kaaien 405-415 aan te nemen, dat, ten slotte, contacten met het Nederlandse Moerdijk evenmin een oplossing hebben geboden omdat het chromietzand uit Zuid-Afrika evenmin wordt aanvaard;

Overwegende dat de verzoekende partij met dit betoog, dat gestaafd is met o.m. een exemplaar van het ingeroepen exclusiviteitscontract, de omzet van chroom en het aandeel ervan in de totale omzet over de jaren 1992, 1993 en 1994 alsmede stukken betreffende de herhaalde pogingen tot herlocalisatie van het bedrijf, voldoende aannemelijk maakt dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van het bestreden besluit haar een moeilijk te herstellen ernstig nadeel dreigt te berokkenen; dat het standpunt van de verwerende en de tussenkomende partij, volgens hetwelk dit nadeel louter financieel en dus niet moeilijk herstelbaar zou zijn, niet kan worden aangehouden gelet op het feit dat het voortbestaan van het bedrijf zelf op het spel blijkt te staan; dat, in tegenstelling tot wat de laatstgenoemde partijen tegenwerpen, de stukken met betrekking tot de inspanningen van de verzoekende partij om voor haar bedrijf een andere vestiging te vinden en de economische

haalbaarheid van de overwogen oplossingen, voldoende overtuigend zijn;

Overwegende dat de verzoekende partij haar vraag tot het opleggen van een dwangsom adstrueert als volgt :

"Verzoekende partij wenst er de nadruk op te leggen dat verwerende partij in de huidige bestreden beslissing uitsluitend motieven heeft aangewend die zij ook reeds in de vorige, door Uw Raad bestreden beslissing, had kunnen aanwenden, hetgeen voor verzoekende partij volkomen onaanvaardbaar is : er bestaat nu geen enkele reden om bijvoorbeeld de bezwaren van de gemeente Schoten gegrond te verklaren, die niet reeds bestonden op het tijdstip van de door Uw Raad vernietigde beslissing van 25 oktober 1993. De door verzoekende partij hierboven aangevoerde middelen getuigen van een halsstarrig zoeken door verwerende partij naar een mogelijkheid om toch maar de door verzoekende partij gevraagde milieuvergunning te kunnen weigeren, terwijl alle objectieve gegevens van het dossier de iure en de facto enkel wijzen in de richting van het verlenen van de door verzoekende partij gevraagde vergunning.

Verzoekende partij is derhalve van oordeel dat verwerende partij afdoende haar onwil heeft getoond het door Uw Raad gevelde vernietigingsarrest van 1988 (zie feit nr. 4 supra) en het schorsings- en vernietigingsarrest van 1994 (zie feiten Nr. 9 en 10 supra) naast zich neer te leggen, zodat verzoekende partij hieruit de voldoende concrete gegevens put om Uw Raad te verzoeken de gevraagde dwangsom te bevelen en te koppelen aan de gevorderde schorsing van de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de hierbij bestreden beslissing";

Overwegende dat, zoals hierboven is uiteengezet, een eerste weigeringsbeslissing, te weten het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting van 25 oktober 1993, door de Raad van State is vernietigd met het arrest nr. 50.366 van 24 november 1994; dat ten gevolge hiervan de verwerende partij opnieuw uitspraak diende te doen over de administratieve beroepen; dat niet blijkt dat zij met haar nieuwe uitspraak, welke het voorwerp uitmaakt van het onderhavige schorsingsverzoek, het gezag van het gewijsde van voormeld arrest heeft geschonden, noch dat uit de in het

nieuwe besluit ontwikkelde redengeving moet afgeleid worden dat de verwerende partij tegen alle redelijkheid in zich halsstarrig tegen het verlenen van de vergunning verzet; dat er geen aanleiding is om de gevraagde dwangsom op te leggen;

Overwegende dat voldaan is aan de voorwaarden gesteld in artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State die vervuld moeten zijn wil een vordering tot schorsing worden toegewezen;

Overwegende dat artikel 17, § 4, van de voormelde gecoördineerde wetten het volgende bepaalt :

"(...) Indien de schorsing is bevolen, wordt binnen zes maanden na de uitspraak van het arrest uitspraak gedaan over het verzoekschrift tot nietigverklaring";

dat een zo korte termijn zich niet verdraagt met de gewone termijnen van de rechtspleging; dat deze laatste derhalve dienen te worden ingekort zoals wordt aangegeven in het onderstaande dictum,

## **B E S L U I T :**

### **Artikel 1.**

Het verzoek tot tussenkomst van de gemeente Schoten in het administratief kort geding wordt ingewilligd.

### **Artikel 2.**

Bevolen wordt de schorsing van de tenuitvoerlegging van het besluit van de minister vice-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Leefmilieu en Huisvesting van 31 mei 1995 waarbij

a) het beroep van de verzoekende partij tegen het besluit van de bestendige deputatie van de provincieraad van Antwerpen van 1 april 1993 houdende het verlenen van de milieuvergunning tot het in bedrijf houden en veranderen van een aan de Zaatstraat te Schoten gelegen inrichting voor het behandelen van chromietzand, ongegrond wordt verklaard,

b) het beroep van het college van burgemeester en schepenen van Schoten tegen hetzelfde besluit gegrond wordt verklaard,

c) het beroepen besluit wordt opgeheven, en

d) aan de verzoekende partij de vergunning wordt geweigerd om de bewuste inrichting in bedrijf te houden en te veranderen.

### **Artikel 3.**

De vordering tot het opleggen van een dwangsom wordt verworpen.

#### **Artikel 4.**

Artikel 2 van dit arrest zal worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het geschorste besluit.

#### **Artikel 5.**

De termijn voor het indienen van de memories van antwoord en van wederantwoord wordt beperkt tot dertig dagen.

De termijn voor het indienen van de laatste memories wordt beperkt tot vijftien dagen.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op vier juni 1900 zesennegentig, door de VIIe kamer, die was samengesteld uit :

|       |              |                      |
|-------|--------------|----------------------|
| de H. | J. VERMEIRE, | kamervoorzitter,     |
| Mevr. | M. VRINTS,   | staatsraad,          |
| de H. | R. STEVENS,  | staatsraad,          |
| Mevr. | Ch. BAMPS,   | toegevoegd griffier. |

**De griffier,**

**De voorzitter,**

**Ch. BAMPS.**

**J. VERMEIRE.**